

ПРОБЛЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ ВИТРАТ НА ЯКІСТЬ

*Розглянуто еволюція розвитку забезпечення контролю якості продукції.
Визначено проблемні питання внутрішньогосподарського контролю якості
продукції та їх вплив на діяльність підприємства*

Постановка проблеми. В процесі конкурентної боротьби підприємство намагається не втратити своєї частки на ринку та, за можливості, навіть збільшити її. Для цього воно вдається до різноманітних заходів, одним з яких є виробництво якісної продукції.

Для ухвалення необхідних управлінських рішень відносно якості продукції, необхідна облікова інформація, яка відповідним чином буде підготовлена, інтерпретована та узагальнена у внутрішніх формах звітності.

Проф. Ф.Ф. Бутинець зазначав, що головне в обліку – контроль [1, с. 54]. В основі контролю, – писав Леон Сей, – лежить певного роду недовіра, яка іноді не мириться з довірою [1, с. 54].

На сучасному етапі розвитку економіки потребі контролю якості продукції приділяється все менше уваги, що пов'язано з постійним розвитком та удосконаленням системи управління в цілому та якістю продукції зокрема. Проте без його проведення не можливо уявити здійснення будь-якої господарської діяльності та визначення її результативності, оскільки саме результати діяльності суттєво будуть залежати від організації здійснення контролю якості та обліку витрат, адже за допомогою контролю можна виявити ефективність впровадження в практичну діяльність системи управління якістю продукції. До того ж здійснення контролю дає змогу виявляти та попереджувати (за попереднього контролю) недоліки в функціонуванні будь-якої системи та системи якості, зокрема, діагностувати та усувати причини їх виникнення, покращувати ефективність функціонування системи, з їх врахуванням.

Васильєв Ю.П. зазначав, що однією із найскладніших задач, які стоять перед управліннями, є організація контролю, що пов'язана з розширенням та ускладненням діяльності великих концернів, концентрацією та диверсифікацією виробництва [2, с. 116]. Глобалізація та процеси, що виникають у результаті цих перетворень, ускладнюють підконтрольну систему, змінюють її звичну структуру та вимоги які до неї висувалися. Отже, управлінці, враховуючи обставини, що склалися та нові вимоги, які до них висувуються, повинні організувати систему контролю якості таким чином, щоб вона була якомога інформативнішою та зручною, при цьому її організація та здійснення має бути менш затратною.

Мета дослідження полягає у визначенні проблемних питань організації контролю якості продукції та їх впливу на діяльність підприємства.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання організації та здійснення контролю системи якості досліджували в своїх працях, як закордонні, так і вітчизняні автори. Значний внесок здійснили російські дослідники, а саме: Ю.П. Адлер [16, 25], Н.В. Бонцевич [3], Ю.П. Васильєв [2], В.В. Єфімов [24],

Н.Д. Ільєнкова [7], С.Д. Ільєнкова [7], М.Г. Миронов [6], В.С. Мхітарян [7], Н.І. Новицький [8], П.П. Новиченко [9], В.Ю. Огвоздін [10], В.Н. Олексюк [8], А.М. Омаров [11], Т.Д. Попова [9], Є.Є. Пузовська [8], Ю.І. Ребрін [12], В.С. Сидоренко [13], С.М. Сидоренко [13], Р.А. Фатхутдінов [14], В.Н. Фомін [15], В.Л. Шпер [16, 25]; білоруські вчені: Є.М. Карпенко [17], С.Ю. Комков [17], С.А. Ламоткін [18, 27], Н.В. Немогай [3], Н.М. Несмелов [18]; українські вчені: М.І. Шаповал [19], А.В. Кривенко [20] та ін. В своїх працях вони зосередили увагу на технічному контролі якості продукції, його організації та методиці проведення на підприємстві. Поза увагою дослідників залишився обліковий аспект щодо виміру витрат на якість продукції, їх класифікація для цілей обліку, виокремлення витрат на якість із загального обсягу витрат, здійснення контролю за ними та необхідність реалізації методів господарського контролю.

Викладення основного матеріалу. Проведення контролю якості має на меті забезпечити якомога вищий рівень показників якості продукції, прослідкувати за дотриманням встановлених стандартів якісних характеристик виготовленої продукції. Основною вимогою контролю є ефективність методики його проведення, на яку впливають фактори зовнішнього та внутрішнього характеру, що змінюються з часом. До зовнішніх факторів можна віднести нормативне регулювання, відповідні інструкції та стандарти виробництва якісної продукції, тобто те, на що підприємство не має безпосереднього впливу. До внутрішніх факторів можна віднести розробку внутрішніх стандартів та положень щодо якості продукції, обсяги виробництва, рівень технічного забезпечення та ін. Більшість проблем пов'язані з впливом даних факторів на організацію та здійснення процесу контролю якості продукції, а також з витратами пов'язаними з ними.

З метою виявлення проблемних питань, характерних для певного періоду та шляхів їх вирішення, розглянемо еволюцію розвитку поняття управління якістю продукції та особливості його здійснення, з врахуванням повноважень суб'єктів та кола об'єктів контролю (рис. 1.1).

З рис. 1.1 видно залежність робітника та контролера з якості продукції за різних систем управління якістю, які впроваджувалися на підприємстві в певний часовий період.

Якість продукції до кін. XIX ст. була часткою майстерності ремісника та визначалася його майстерністю і кваліфікацією, ремісник контролював якість продукції за допомогою своїх здібностей [21, с. 491]. За такої організації контролю були наявні проблеми характерні такому виду контролю якості, як самоконтроль: важкість здійснення особистого контролю та неможливість адекватно оцінити результати власної роботи.

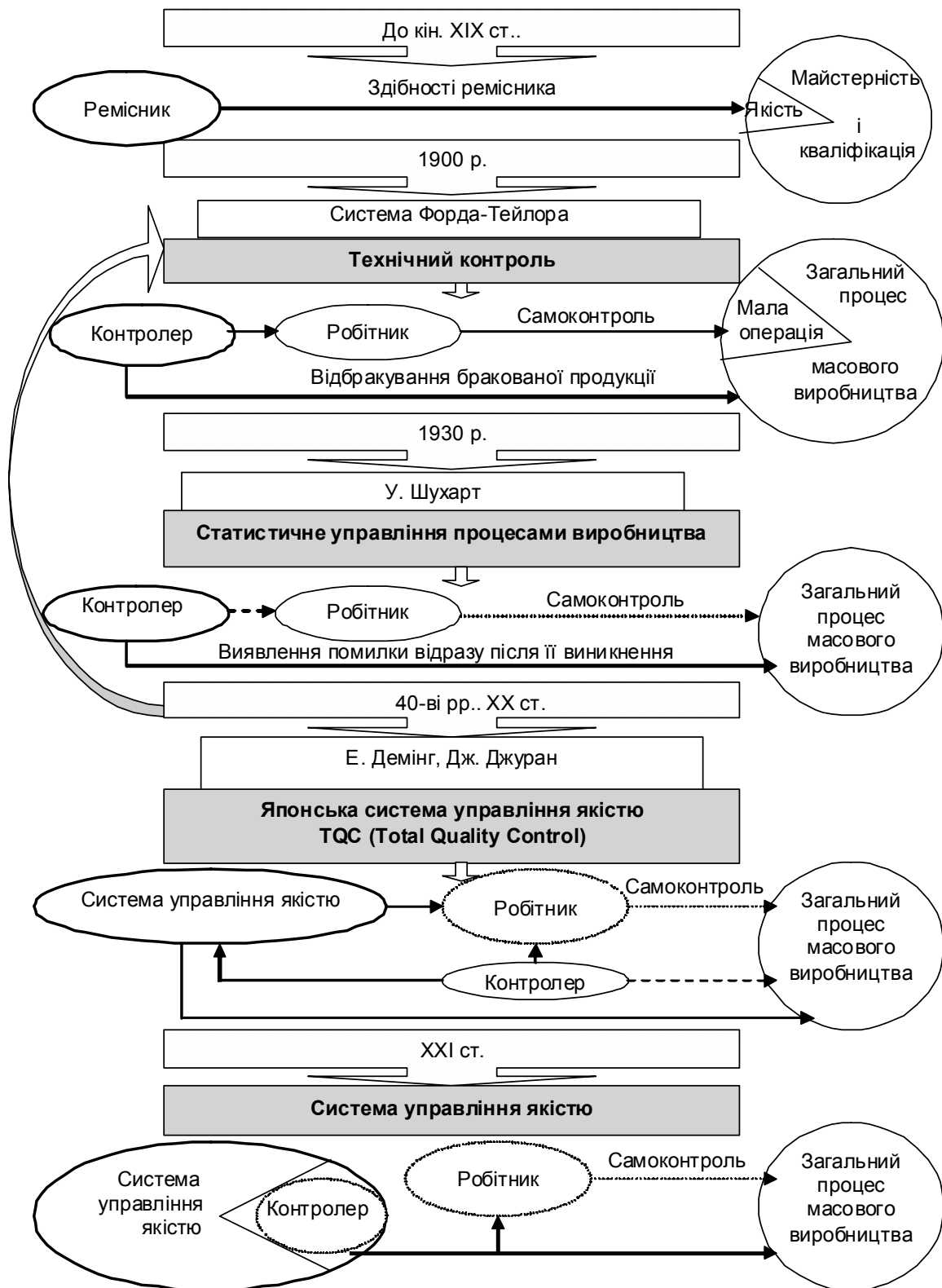

Рис. 1.1. Еволюція розвитку забезпечення контролю якості продукції

З розвитком масового виробництва почала розвиватися перша наукова система управління якістю – “система Форда-Тейлора”, що повністю базувалася на контрольних операціях відбракування бракованої продукції. Відповідно до даної системи кожен робітник виконував дуже малу за обсягом операцію в загальному

технологічному процесі, що викликало почуття непричетності до загального результату продукту, а це точно не сприяє покращенню якості. Робітники не усвідомлювали важливості своєї роботи, а до того ж якісну оцінку здійснення робіт можна було провести комплексно на завершальному етапі в цілому, або при завершенні певного технологічного процесу, якість якого залежить від якості великої кількості окремих дрібних операцій з яких він складається. Так виникла потреба в технічному контролі, що передбачає здійснення контролю на кожному технологічному етапі за найдрібнішими операціями з яких складається виробничий процес. Даний вид контролю є неефективним та досить дорогим засобом, оскільки допускається виробництво браку з подальшим його виправленням, створюються ворожі стосунки на підприємстві, так як робітники намагаються ввести в оману контролера, перекласти свою провину на іншого [21, с. 491]. При застосуванні даного виду контролю якості продукції, кількість контролерів постійно збільшується, їх питома вага в загальній кількості персоналу підприємства складає більше 10 %, що значно збільшує витрати. У пошуках шляхів оптимізації ряд авторів в 70-ті рр. здійснювали розробку розрахунків нормативної чисельності контрольного персоналу [22, с. 113]. Дані розрахунки є характерними не лише для тих часів, але й іноді зустрічаються у сучасних дослідників. Так, Є.М. Карпенко зазначав нормативні розрахунки ресурсного забезпечення служб контролю якості: розрахунок потреби служби контролю якості в персоналі за різними кваліфікаційними категоріями, контрольно-вимірювальних інструментах різноманітного виду, контрольному обладнанні та випробувальних стендах [23, с. 75]. Вважаємо, що вищезазначені розрахунки вже не мають такої актуальності, з огляду на те, що перш за все, більшість сучасних підприємств намагається зменшити до мінімуму кількість контролюючого персоналу, зосереджує увагу на розробці системи управління якістю, а контроль є його складовою та безпосередньо проводиться з метою виявлення недоліків та вдосконалення всієї системи через делегування контрольних повноважень різним суб'єктам праці.

Визначення нормативної чисельності контролерів сприятиме розвитку менеджменту системи якості та персоналу, що дає можливість визначати найбільш суттєві (ключові) моменти технологічного процесу проведення контролю, організувати контроль якості таким чином, щоб досягати найвищих результатів з використанням найменшої кількості контролюючого персоналу. Це спричинило появу великої кількості класифікацій контролю за різними ознаками його здійснення, більшість з яких використовуються і на сьогодні.

Велика кількість проблем здійснення технічного контролю якості продукції призвела до появи нового підходу його організації. В 1930 р. американський спеціаліст У. Шухарт розробив підхід відповідно до якого, з'являється можливість виправити помилку в процесі виробництва одразу після її виникнення. Він запропонував замінити підхід Тейлора, що передбачав контроль якості кожної одиниці продукції, методикою направленою на забезпечення стабільності технологічних процесів та на зменшення їх варіацій. Проте цей революційний підхід до системи контролю та забезпечення якості почав масово застосовуватися лише через 50 років, було розроблено контрольні карти У. Шухарта, які стали першим інструментом контролю якості процесів та даний метод отримав назву статистичного управління процесами. За допомогою використання даного методу, з'явилася можливість вирішити ряд проблем, що існували за попередньої системи, зокрема, знизити кількість контролюючого персоналу, що, в свою чергу, знижує рівень витрат на проведення контролю та дозволяє попереджувати

можливий брак. Статистичне управління має ряд переваг та недоліків, які й на сьогодні є досить актуальними та потребують вирішення. Наприклад, перевагою є значне скорочення часу та засобів контролю, можливість оцінити якісні показники партії за результатами малої вибірки. До того ж використовуючи статистичні методи контролю з'являється можливість попереджати виникнення браку, а не виявляти вже наявний, як за інших методів. Недоліків даного методу є також чимало: розробка методики здійснення контролю з використанням даних методів, впровадження даної методики, аналіз отриманих результатів. Дані проблеми спричинені економічною та політичною нестабільністю, що, в свою чергу, стало причиною занепаду розвитку науки в даній галузі та, як результат, відсутність кваліфікованих кадрів з достатнім досвідом для здійснення даного контролю та аналізу дієвості даної системи. Для вирішення даних проблем необхідно стабілізувати зовнішнє середовище країни на державному рівні, а на рівні підприємства будувати моделі прийняття рішень розраховані на довготривалий період, що дасть змогу запровадити систему контролю витрат на якість, поступово її удосконалювати та навчати кадри, які змогли б якісно оперувати даними цієї системи. Вважаємо за потрібне в подальших дослідженнях розглядати та намагатися, використовуючи досвід попередників, запропонувати шляхи їх вирішення.

Даний метод використовувався за часів Другої Світової війни, але потім на заході його перестали використовувати, тому що після закінчення війни США виявилися єдиною промислово розвинутою країною, на економіку якої війна не вплинула. Німеччина та Японія були фізично та економічно зруйновані, Великобританія була банкрутом, почала руйнуватись, до того ж психологічний та соціальний клімат в країні не дозволяв сприймати нові ідеї розвитку промисловості. Таким чином промисловий світ належав США. Те, чому навчилися завдяки статистичному управлінню процесами, було забуто, і основну увагу почали знову приділяти технічному контролю [21, с. 492].

На сході ситуація була дещо іншою: провідні американські експерти Е. Демінг і Дж. Джуран в рамках програми допомоги США щодо відновлення Японії, поширили ідеї статистичного управління процесами серед вищих управлінців японських компаній, які сприйняли їх з ентузіазмом. З цього моменту в Японії досить активно почало розвиватися статистичне управління процесами, що вплинуло на створення комплексного управління якістю [21, с. 492].

Японська система управління якістю TQC (Total Quality Control) на основі тотального контролю якості процесів підвищила рівень якості японських товарів на небачену до цього часу висоту [24, с. 45]. Впровадження запропонованих Е. Демінгом статистичних методів дало змогу знизити витрати на проведення контролю, на ранніх стадіях виявляти відхилення та здійснювати роботу щодо їх усунення, попереджуючи цим самим появу браку. Виробництво, як технологічний процес складається з окремих процесів, контроль яких дає змогу виявити існуючі недоліки та їх причини. Поступове удосконалення кожного з процесів дало змогу підвищити рівень якості продукції до такого високого рівня.

Як зазначав В.В. Єфімов, в основу систем управління якістю, що далі розвивалися, ставилося поняття "менеджмент", що, в свою чергу, посунуло "контроль" на своє історичне місце [24, с. 45].

При здійсненні контролю існувала найбільша проблема: низька оперативність контролю якості та забезпечення інформацією апарату, що здійснює управління. Проте, як бачимо, на сьогодні дана проблема є повністю вирішеною, адже розвиток технологій здійснення контролю в комп'ютерному середовищі не тільки полегшило

процес збору, систематизації та обробки інформації, але й надало можливість управлінському персоналу отримувати інформацію в режимі on-line. Передача інформації з використанням комп'ютерних мереж та мережі Internet дає змогу усунути проблему залежності від територіального розміщення підконтрольного об'єкта та управлінців. Однак при цьому породжуються проблеми відповідної кваліфікації контролера щодо використання комп'ютерної техніки та програмного забезпечення, синхронізація у часі виявлення відхилень чи порушень, сумісність автоматичних систем і технічних засобів, на яких програмне забезпечення буде функціонувати.

Особливу увагу слід приділяти такому поняттю як циклічність при впровадженні та удосконаленні сучасних систем якості, тобто при виявленні проблеми відбувається планування її рішення, потім впровадження його в дію, перевірка його результатів та прийняття коригуючих дій. Отже, вважаємо, що одним із завдань впровадження даної системи є постійне удосконалення кожного з процесів виробництва, що в свою чергу покращуватиме саму систему. Покращення окремих показників, отриманих в результаті здійснення контролю кожного з процесів, можна досягти шляхом зниження кількості невідповідностей окремих, прийнятих нормам та визначеним стандартам, що виявляються під час різних перевірок, таких як внутрішні аудити якості, контроль за дотриманням технологічної дисципліни, метрологічний контроль, контроль вхідної продукції, контроль продукції на кожному етапі її життєвого циклу, вихідний контроль тощо. Кожен факт появи невідповідності має призводити до виконання певної послідовності дій, а саме: коригування (усунення невідповідності), аналіз невідповідності, визначення причини її появи, визначення коригувальних дій, направлених на усунення причини невідповідності, виконання даних дій та аналіз їх результативності та ефективності. У своїй статті Ю.П. Адлер зазначав, що якщо в ході перевірок вдається виявити факти, які в майбутньому можуть призвести до виникнення невідповідностей, необхідно прийняти певні дії для усунення причин потенційних невідповідностей [25].

На зміну проблемі мінімізації кількості суб'єктів контролю та проблемі визначення їх функціональних повноважень, в частині особливостей технологічного процесу, а також їх взаємовідносин з підконтрольними суб'єктами, прийшла проблема кваліфікації кадрів, які беруть участь в організації контрольного процесу, його здійсненні та обробці отриманих результатів.

Розглянемо форми та види контролю у виробництві, що є актуальним питанням від появи масового виробництва до сьогодні, адже вони постійно були важливою передумовою успішної діяльності суб'єкта господарювання та визначення їх допомагало досягати належної якості продукції, що виготовлялася. Отже, виробничий технічний контроль якості, як зазначають більшість авторів (В.В. Єфімов [24, с. 46], М.Г. Миронов [6, с. 118]) включає в себе:

- вхідний контроль сировини, основних та допоміжних матеріалів, напівфабрикатів, комплектуючих виробів, інструментів;
- поопераційний (міжопераційний) контроль продукції та дотримання встановленого технічного режиму;
- систематичний контроль стану обладнання, машин, ріжучого та вимірювального інструментів, контрольно-вимірних приладів, вагового господарства;
- контроль моделей та зразків для випробувань;
- приймальний контроль готової продукції (деталей, блоків, збірних одиниць, виробів).

Якість продукції залежить від багатьох факторів, тому форми, види та об'єкти контролю дуже різноманітні. В залежності від них обираються методи контролю якості при формуванні системи управління якістю продукції, за сучасних умов. Найбільш поширені види контролю, що були запропоновані до 2008 р. систематизуємо за класифікаційними ознаками (табл. 1.1).

Таблиця 1.1. Найбільш поширені види контролю

<i>Класифікаційна ознака</i>	<i>Види контролю</i>
За стадіями виробничого процесу	попередній (вхідний), проміжний, кінцевий, проектування, виробництва і реалізації, вхідний, операційний, стан технологічного обладнання, авторський нагляд, активний за приладами, приймальний, контроль монтажу, нагляд за експлуатацією та споживанням, зберігання, транспортування;
За призначенням	попереджувальний, приймальний (вхідний), інспекційний, виробничий;
За місцем проведення	стаціонарний, летючий;
В залежності від цілі контролю	приймальний, статистичне регулювання;
За об'ємом перевірки	суцільний, вибірковий
За особливостями перевірки	руйнівний, неруйнівний
За терміном перевірки	первинний, летючий, періодичний, безперервний;
За характером продукції	контроль партії штучної продукції, контроль безперервної продукції
За організаційними формами виявлення та попередження браку	кільцевий, статистичний, поточний, летючий

Проводячи таке групування видів контролю, бачимо, що їх дуже велика кількість. При цьому у різних авторів за різними класифікаційними ознаками виділяють тотожні назви видів контролю, що свідчить про методологічну недосконалість розроблених класифікаційних ознак контролю якості. За такої ситуації можна зробити висновок, що по-перше, дані види контролю якості наведені багатьма авторами, мають рекомендаційний характер, а здійснюючи господарську діяльність при формуванні системи якості продукції необхідно самостійно визначати форми контролю, враховуючи особливості діяльності, виявлені недоліки в процесі діяльності та намагатися її удосконалити, по-друге, дана ситуація свідчить про методологічну неузгодженість цілого ряду класифікаційних ознак, що призводять до їх непридатності та потребують удосконалення або створення єдиної класифікації на основі запропонованих.

В сучасних умовах все менше уваги приділяють системі контролю якості, що пов'язано з можливістю знизити витрати ресурсів за рахунок вміло сформованої системи якості продукції. Однак, сьогодні без контролю неможливо здійснювати жодного виду діяльності, адже в певному виді він присутній протягом всього виробничого процесу. Цьому є декілька причин. По-перше, формуючи систему управління якістю продукції неможливо зробити її ідеальною, тобто є необхідність постійного здійснення контролю, з метою вдосконалення. По-друге, система є дуже складною, що охоплює не тільки складний процес виробництва, але й інші етапи життєвого циклу продукції, починаючи з вивчення смаків та потреб потенційних споживачів, розробки нового виду продукції до її реалізації та вивчення якісних характеристик у процесі реалізації, знову ж таки з метою покращення її, або заміни більш досконалою. Отже, контроль дасть змогу вдосконалювати розроблену систему, а тим самим і підвищувати якість продукції, що виготовляється.

Не зважаючи на високий розвиток техніки та технологій, що надають широкі можливості для забезпечення якості продукції все ж значне місце займає технічний контроль. Основним завданням якого, як зазначає С.А. Ламоткін, є своєчасне отримання повної та достовірної інформації про якість продукції, стан обладнання та технологічного процесу з ціллю попередження неполадок та відхилень, які можуть призвести до порушення вимог стандартів та технічних умов [27, с. 59].

При вирішенні вище висвітлених проблем здійснення контролю якості продукції (товарів, робіт, послуг), з метою забезпечення якомога вищого рівня якості постає основна проблема – дослідження та розробка моделей їх вирішення на теоретичному рівні. Адже, для досягнення результативності пошуків нових рішень подолання існуючих проблем найбільш оптимальним способом, підвищення ефективності системи управління якістю та, звісно, її складової – системи контролю якості, необхідно враховувати особливості характерні певному суб'єкту господарювання.

Важливим етапом вирішення цієї проблеми є вивчення специфіки економічного виду діяльності, загального економічного середовища на макрорівні; структури самого суб'єкта господарювання, етапів здійснення контролю якості на мікрорівні та, безпосередньо, системи управління якістю продукції. Шукаючи шляхи вирішення даних проблем необхідно враховувати якомога більше факторів, що їх викликають. Але набір цих факторів та їх вплив буде індивідуальним для кожного окремого суб'єкта господарювання, адже кожне підприємство має свої особливості діяльності зумовлені як внутрішніми, так і зовнішніми факторами. До того ж, є дуже велика кількість якісних показників, що характеризують продукцію, отже, визначення переліку основних показників, дотримання яких є найбільш важливим та за якими має здійснюватися контроль, викликає проблему. В залежності від виду продукції, її особливостей та призначення залежатиме перелік якісних характеристик, що є найбільш важливими саме для цього виду продукції.

Таким чином, в процесі нашого дослідження було виявлено ряд проблемних питань, які є досить актуальними на сьогоднішній час з практичної точки зору (рис. 1.2).

З рис. 1.2 видно, що проблемні питання були розділені на дві групи: теоретичного та практичного напрямів.

Зупинимось на кожному питанні окремо та розглянемо їх більш детально.

Перший рівень, який включає питання теоретичного характеру характеризується висвітленням проблем серед теоретичного забезпечення контролю якості продукції.

Одним із головних питань, що належить до даного напрямку є відсутність єдиного теоретичного підходу відносно контролю якості продукції. Це призводить до появи нових проблем як теоретичного, так і практичного характеру.

Якість продукції є важливим фактором завоювання ринкових переваг, а отже, є суттєвим поштовхом для отримання конкурентних переваг. Підтримання якості на належному рівні забезпечується за допомогою процесу контролю, як технічного, так і господарського. Саме тому, дослідники повинні звернути увагу на розробку теоретичних основ господарського контролю якості продукції.

В теорії якості продукції відбувається огляд даного питання, як однотипного поняття, що не враховує різноманітну специфіку виробництва. Тобто, відбувається стандартизація об'єктів контролю якості продукції, що є негативним чинником під час його здійснення. В результаті виробництва різних за призначенням та технологічним процесом продуктів їх якість буде вимірюватись по-іншому, що підтверджує неможливість проведення контролю за однотипним шаблоном.

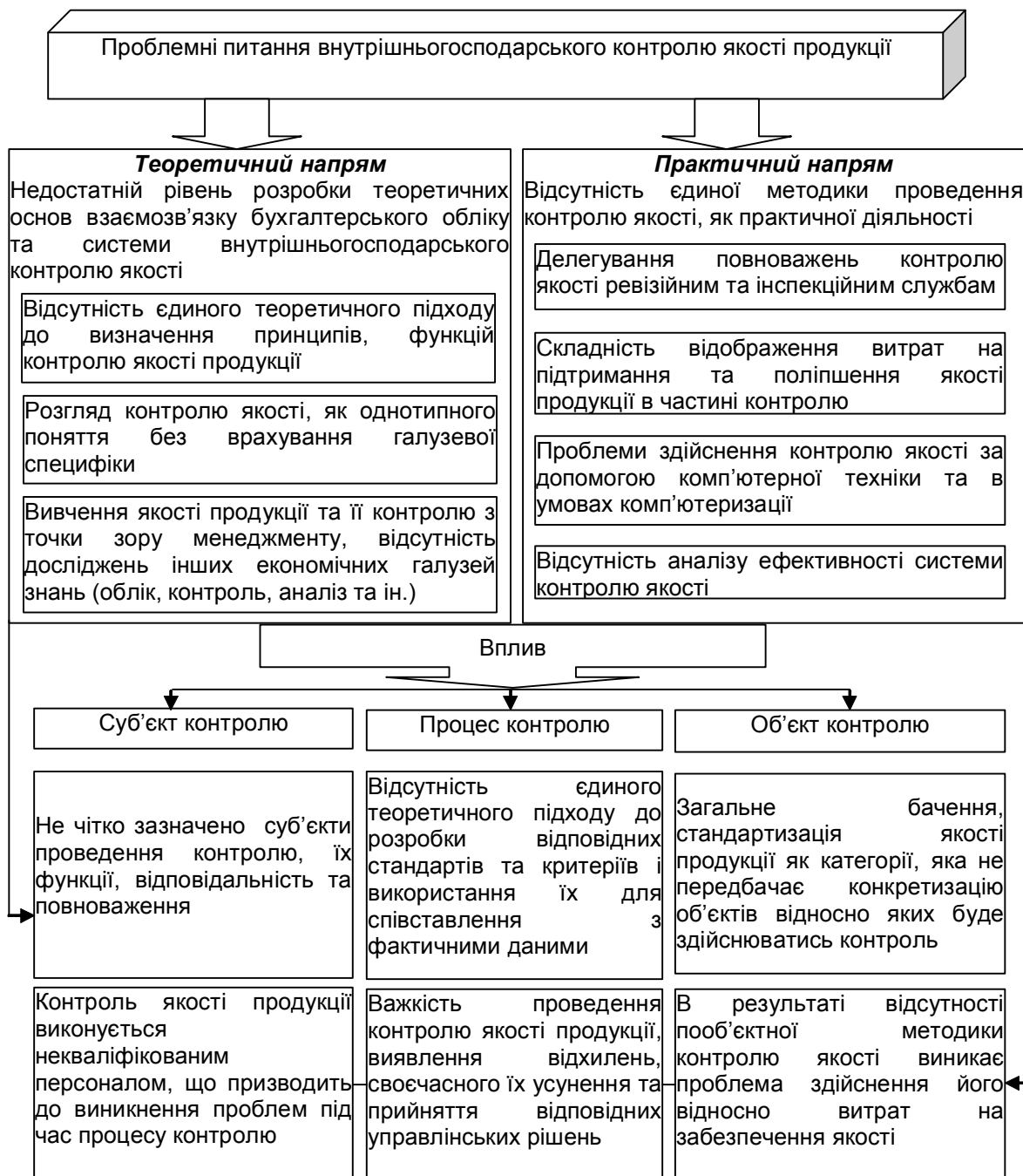

Рис. 1.2. Проблемні питання контролю якості продукції

Також, серед проблем теоретичного напрямку окреслюється питання вивчення якості продукції з точки зору менеджменту, тобто розробка теоретичних основ для управління. Ми вважаємо, що якість повинна розглядатися з різних економічних галузей знань, особливо облікових, оскільки інформація, яку надають облікові звіти використовується безпосередньо для цілей управління.

Досить важливим є другий рівень проблемних питань, в якому розкриваються проблеми здійснення та проведення контролю якості продукції в практичній діяльності.

Однією із головних проблем контролю якості є виокремлення витрат, які були понесені для виготовлення якісної продукції та впровадження системи управління якістю із загального обсягу витрат підприємства. Це спричинено тим, що якість

продукції не розглядається як окремий об'єкт бухгалтерського обліку, а тому витрати на її підтримання та постійне удосконалення відносять до витрат діяльності, що не дає змогу чіткого контролю за ними та визначення ефективності системи управління якістю. Проте, оцінка рівня якості та виокремлення витрат на її забезпечення, як окремого об'єкту та присвоєння йому відповідного рахунку є не доцільним, оскільки це ускладнюватиме роботу бухгалтерського персоналу, а витрати на якість можуть носити двоякий характер, що призведе до подання недостовірної інформації управлінському персоналу та власникам.

Вирішенням даної проблеми можливе, на нашу думку, за рахунок створення ряду внутрішніх звітів, які будуть відображати дані про понесенні витрати на виробництво якісної продукції, підтримання на належному рівні та її удосконалення.

Досить вагомою проблемою є те, що функції контролю якості продукції виконують інспекційні та ревізійні відділи, які є не компетентними в цій галузі, тобто відбувається делегування повноважень у наслідок чого, результати перевірки можуть коригуватися за бажанням керівника підрозділу, до складу якого включений відділ контролю. Це призводить до висвітлення неправдивої інформації за результатами перевірки та не відображення справжнього стану справ підприємства в частині виробництва якісної продукції. Така ситуація спостерігається на підприємствах, власники яких не мають на меті підвищення якості продукції. В результаті цього, необхідність в контролі відпадає, оскільки не відбувається виявлення відхилень та їх усунення.

Вирішення такої проблеми відбувається за рахунок створення компетентних органів контролю якості продукції, підвищення кваліфікації чи перекваліфікації персоналу, який здійснює контроль. Також, за рахунок підпорядкування відділу контролю якості безпосередньо керівнику підприємства чи власникам можна уникнути фальсифікації даних перевірки контролю якості. В результаті цього, буде надаватися правдива інформація оскільки, керівник та власники зацікавлені в достовірності результатів проведеної перевірки.

Важливим проблемним питанням є відсутність методики проведення контролю якості продукції та витрат, що її забезпечують, яка б розкривала даний процес з усіх сторін та давала можливість виявити всі порушення, зловживання та помилки у процесі виробництва якісної продукції. Стосовно бухгалтерського контролю можна сказати, що його роль у загальному контролі якості продукції не значна, що показує байдужість до витрат на якість у загальному обсязі, а це може призвести до порушення принципу ефективності контролю, який полягає у перевищенні економічних вигод над витратами на його проведення.

Нагляд, з боку вищого керівництва чи власників підприємства, потрібно проводити на постійній основі, періодично отримувати звіти відносно діяльності відділу контролю якості, встановлювати відповідні форми звітів, які слід подавати за результатами контролю.

В результаті цього, постає ще одне питання, яке проявляється в аналізі ефективності контролю якості. Це питання характеризується тим, що може скластися ситуація коли система контролю якості продукції буде нести такі витрати, які не будуть перекриватися економічними вигодами від її впровадження та здійснення.

Одним із важливих питань на сьогодні залишається проблема здійснення контролю якості продукції в умовах комп'ютеризації. В сучасних умовах здійснюється процес комп'ютеризації всіх ділянок діяльності підприємства. В результаті цього, підприємство стикається з новими проблемами, серед яких:

забезпечення персоналу відповідною технікою, відсутність програмного забезпечення, висока вартість розробки програмного забезпечення під специфіку діяльності підприємства, невідповідна кваліфікація працівників тощо.

Висновки та перспективи подальших досліджень. З вище наведеного можна зробити висновок, що для досягнення найвищих результатів у контексті забезпечення належного рівня якості необхідно визначити якісні показники, які є найбільш важливими, врахувати їх при плануванні та реалізації системи управління якістю, та здійснювати контроль за їх дотриманням.

Враховуючи всі проблемні моменти висвітлені раніше ставимо завдання вирішити їх, або наблизитися до їх вирішення, оптимізувати процес контролю якості продукції.

В результаті досліджень було виявлено проблемні питання, що супроводжують процес організації та здійснення контролю якості продукції, їх розвиток та процес поступового вирішення.

Визначено ряд проблем, розв'язання яких тягне за собою виникнення нових, які, в свою чергу, потребують нових підходів до їх вирішення. На даний момент найбільш актуальними є проблеми пов'язані із зазначенням місця контролю якості продукції в системі управління якістю продукції: визначення етапів здійснення контролю якості, форм, видів та методів даного контролю. Контроль якості, при цьому, має відповідати таким вимогам, як точність, всеосяжність отриманих даних, які можна використати для попередження браку; низька трудомісткість здійснення і легкість проведення обробки отриманої інформації в результаті здійснення контролю. Важливою умовою успішності функціонування системи управління якістю продукції є забезпечення кваліфікованим обліковим персоналом, який має приймати у цьому активну участь. При складанні моделі проведення контролю необхідно правильно визначити фактори, які мають безпосередній вплив на показники якості. Важливим моментом є здійснення обробки інформації отриманої в результаті проведення контролю, здійснення контролю якості за розробленою моделлю, проведення аналізу результатів проведених тестувань, формування висновків за отриманими результатами стосовно продукції, яка тестується.

Дані проблеми сприяють виникненню потреби в подальшому їх дослідженні, з метою пошуку нових рішень оптимізації і, за можливості, мінімізації контрольних процедур якості продукції (товарів, робіт, послуг) та витрат пов'язаних з їх проведенням.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Бутинець Ф.Ф.* Історія розвитку бухгалтерського обліку [Навчальний посібник для студентів спеціальності 7.050.106 "Облік і аудит"] / Ф.Ф. Бутинець. – Житомир: ЖІТІ, 1998. – 320 с.

2. *Васильєв Ю.П.* Управление развитием производства в промышленных концернах США / Ю.П. Васильев. – М.: Мысль, 1977. – 239 с.

3. *Немогай Н.В.* Управление качеством: Учебник / Н.В. Немогай, Н.В. Бонцевич, В.В. Садовский. – Гомель : Центр исследования институтов рынка, 2006. – 361 с.

4. *Васильєв Ю.П.* Развитие инновационной деятельности в США, или как удвоить ВВП / Ю.П. Васильев. – М.: Экономика, 2005. – 406 с.

5. Управление качеством. Учебник / [С.Д. Ильенкова, Н.Д. Ильенкова, С.Ю. Ягудин и др.]. – М.: ЮНИТИ, 1998. – 194 с.

6. *Миронов М.Г.* Управление качеством: учеб. Пособие / М.Г. Миронов. – М.: Проспект, 2007. – 288 с.

7. Управление качеством: Учебник для вузов / [Ильенкова С.Д., Ильенкова Н.Д., Мхитарян В.С. и др.]. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2006. – 334 с.
8. Управление качеством продукции: Учеб. пособие / [Новицкий Н.И., Олексюк В.Н., Кривенков А.В., Пуровская Е.Э.]. – М.: Новое знание, 2004. – 367 с.
9. *Новиченко П.П.* Учет затрат на улучшение качества продукции / П.П. Новиченко, Т.Д. Попова. – М.: Финансы и статистика, 1986. – 104 с.
10. *Огвоздин В.Ю.* Управление качеством: основы теории и практики. Учебное пособие / В.Ю. Огвоздин. – М.: Дело и Сервис, 2007. – 288 с.
11. *Омаров А.М.* Руководитель: Размышления о стиле управления / А.М. Омаров. – М.: Политиздат, 1987. – 366 с.
12. *Ребрин Ю.И.* Управление качеством: Учебное пособие. / Ю.И. Ребрин. – Таганрог: ТРТУ, 2004. – 174 с.
13. *Сидоренко С.М.* Методы контроля качества изделий в машиностроении / С.М. Сидоренко, В.С. Сидоренко. – М.: Машиностроение, 1989. – 288 с.
14. *Фатхутдинов Р.А.* Стратегический менеджмент: Учебник. / Р.А. Фатхутдинов. – М.: Дело, 2005. – 448 с.
15. *Фомин В.Н.* Квалиметрия. Управление качеством. Сертификация: Учебное пособие / В.Н. Фомин. – М.: Ось-89, 2007. – 384 с.
16. Управление качеством. Часть 1. Семь простых методов / [Адлер Ю.П., Полховская Т.М., Шпер В.Л. и др.]. – М.: МИСиС, 2001. – 140 с.
17. Менеджмент качества: учебное пособие для студентов специальности “Менеджмент” учреждений, обеспечивающих получение высшего образования / Е.М. Карпенко, С.Ю. Комков. – Минск: ИВЦ Минфина, 2007. – 208 с.
18. *Ламоткин С.А.* Управление качеством товарной продукции: учебное пособие / С.А. Ламоткин, Н.М. Несмелов. – Мн.: БГЭУ, 2006. – 141 с.
19. *Шаповал М.І.* Менеджмент якості: Підручник. – 3-тє вид., випр. і доп. / М.І. Шаповал. – К.: Знання, 2007. – 471 с.
20. *Балабанова Л.В.* Управление конкурентоспособностью предприятий на основе маркетинга / Л.В. Балабанова, А.В. Кривенко – Донецк: ДонГУЭТ им. М.Туган-Барановского, 2004. – 147 с.
21. *Норт К.* Управление эффективностью и качеством: Модульная программа / К. Норт; [Перевод с английского И. Прокопенко]. – М.: Дело, 2001. – 800 с.
22. Сборник задач по организации и планированию машиностроительного производства. Учеб. пособие для машиностроительных специальностей вузов / [Изд. 3-е, перераб. и доп.]. – М.: Машиностроение, 1976. – 285 с.
23. *Карпенко Е.М.* Менеджмент качества: учебное пособие [для студентов специальности “Менеджмент” учреждений, обеспечивающих получение высшего образования] / Е.М. Карпенко, С.Ю. Комков. – Минск: ИВЦ Минфина, 2007. – 208 с.
24. *Ефимов В.В.* Средства и методы управления качеством: учебное пособие. / В.В. Ефимов. – М.: КНОРУС, 2007. – 232 с.
25. *Адлер Ю.П.* Методы постоянного совершенствования сквозь призму цикла Шухарта-Деминга [Электронный ресурс] / Ю.П. Адлер, Е.И. Хунузиди, В.Л. Шпер // Методы менеджмента качества. – 2005. – № 3. – Режим доступа до журн.: http://www.iteam.ru/publications/quality/section_57/article_2253/
26. *Миронов М.Г.* Управление качеством: учеб. пособие / М.Г. Миронов. – М.: Проспект, 2007. – 288 с.
27. *Ламоткин С.А.* Управление качеством товарной продукции: учеб. пособие / С.А. Ламоткин, Н.М. Несмелов. – Мн.: БГЭУ, 2006. – 141 с.